

sloužit k ukojení potřeb oněch, slouží k výrobě nebo přípravě takových věcí, jimiž se potřeby ty ukájejí přímo. I nauka národohospodářská, která definuje peníze jako statek hospodářský, jenž obecně slouží za míru směnných hodnot, za měnidlo, platidlo a uchovatele směnných hodnot, potvrzuje správnost názoru, že nelze v penězích spatřovati úkojné statky potřebě lidské sloužící.

Čís. 558.

Jest »vyhrožováním« ve smyslu § 98 lit. b) tr. zák., bylo-li v době jarní setby řediteli velkostatku hrozeno, že vypukne stávka zemědělského dělnictva a že nikdo nebude smět krmít dobytek.

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 141/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. prosince 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř., z obžaloby pro zločin dle § 98 lit. b) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu prodjednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Nálezací soud zjistil, že obžalovaný, vyjednávaje 25. března 1920 jako vůdce zemědělského dělnictva s ředitelem panství o požadavcích dělnictva, žádal ředitele, by požadavky ty přijal a je podporoval, že se ředitel proti tomu bránil, žádaje lhůtu na rozmyšlenou, že však obžalovaný prohlásil, »že »jak to nepodepíše« bude zítra zahájena generální stávka na všech dvorech, že nikdo nebude smět krmít dobytek, že stávka bude rozšířena na okolní dvory a na celou republiku, a že ředitel za to ponese zodpovědnost«. Rozsudek dále zjistil, že ředitel, obávaje se, že by skutečně vypukla ve dvorech stávka, která by měla za následek nesmírné škody pro panství, a pak také proto, že dělníci, kolem něho shromáždění křičeli, že ho nepustí, dokud nepodepíše, požadavky obžalovanými předložené podepsal. První soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin vydírání s odůvodněním, že pohrůžku stávkou nelze pokládati za násilnou hrozbu ve smyslu § 98 b) tr. zák., poněvadž stávka je dovoleným bojovým prostředkem dělnictva ku zlepšení mzdových poměrů, a že zlo, jímž bylo hrozeno, nesměřovalo proti řediteli panství ani jeho příbuzným ani osobám pod jeho ochranou. Toto právní posouzení věci je mylné a činí rozsudek zmatečným dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. K zločinu vydírání se vyhledává násilí — v tomto případě psychické — t. j. vyhrůžka ublížením na těle, svobodě nebo majetku, způsobilá vzbuditi v ohroženém důvodnou obavu před splněním, bylo-li jí použito k tomu, by ohrožený byl donucen k rozhodnutí vůle, k němuž by se jinak nebyl odhodlal. Že pohrůžka stávkou je vyhrůžkou ublížením na majetku, je nepochybné. Hromadné zastavení práce na velkostatku v době jarního setí a zastavení krmení dobytka ve dvorech nutně musí míti pro zaměstnavatele za následek ztráty na majetku, případně zmenšení výnosu velkostatku, v každém případě

tedy ztrátu majetkového prospěchu, jehož bylo lze oprávněným způsobem se nadíti. Lhostejno jest, že stávka o sobě není trestná; pro zaměstnavatele, pokud se týče jeho zástupce je vždy těžkým zlem a pohrůžka stávkou zajisté jest způsobilá vzbuditi v ohroženém důvodné obavy. Nutno podotknouti, že i pohrůžka jednáním o sobě snad dovoleným a přípustným stává se vyhrůžkou ve smyslu § 98 lit. b) tr. zák., jakmile se jí použije, by na ohroženém bezprávně bylo vynuceno jisté jednání nebo opomenutí, jak tomu bylo i v přítomném případě, kde obžalovaný vynucoval pohrůžkou plnění v rozsudku nalézacího soudu podrobně uvedené, na něž mu právo nepřislušelo. Ostatně nelze přehlédnouti, že dle zjištění prvního rozsudku nebylo vyhrožováno pouze stávkou, t. j. zastavením práce, nýbrž bylo hrozeno, že nikdo nebude smět i krmiti dobytek, což nesporně má ten význam, že nebude nikomu dovoleno, i kdyby stávkovati nechtěl, ve dvoře pracovati. Dle zákona musí sice pohrůžka směřovati buď přímo nebo nepřímou proti tomu, kdo má býti donucen, naproto tomu ublížení, jímž se vyhrožuje, nemusí se týkati ohroženého, nýbrž může se týkati osoby třetí, od ohroženého rozdílné. Poměr mezi ředitelem velkostatku, který zodpovídá za řádnou jeho správu, a mezi majitelem jest zajisté poměr, jaký má na mysli § 98 b) tr. zák., mluvící o osobách pod ochranou ohroženého, čímž dlužno rozuměti osoby, jichž zájmy jest ohrožený povinen hájiti. V tomto případě směřovala pohrůžka proti řediteli velkostatku, újma majetková měla postihnouti majitele jím zastupovaného. Nelze proto vylučovati tuto skutkovou podstatu vydírání poukazem, že zlo, jímž bylo hrozeno, nesměřovalo proti ohroženému řediteli velkostatku.

Čís. 559.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

I komisionář může se provinit řetězovým obchodem.

Plnomocníka oprávněného obchodníka, jehož činností by se předmět potřeby nezdražil, nelze pokládati za všech okolností za článek neužitečný.

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 277/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hradci Králové ze dne 14. února 1921, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečiny dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. a dle § 11 čís. 4 téhož zákona, napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost bere v odpor rozsudek, pokud jím byl obžalovaný Alois B. sprostěn z obžaloby pro přečiny dle §§ 7 čís. 3 a 11 čís. 4 zákona o lichvě a to z důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Vytýká po stránce formální nejasnost, neúplnost a odpor se spisy rozsudečného výroku, že obžalovaného dlužno pokládati za komisionáře dle článku 360